

I 2001 fik Syddansk Universitet bygget nyt indgangsparti. Studiepladserne ved vinduet er de mest eftertragtede blandt de studerende.

universitetshubben som fremtidens campus

SYDDANSK UNIVERSITET ER INDEHAVER af den kedelige rekord i frafald af studerende. Det er måske ikke helt tilfældigt, viser en undersøgelse, som arkitektfirmaet Juul/Frost Arkitekter har gennemført. For det livlige studie- og forskningsmiljø har trange kår i den lukkede og indadvendte arkitektur, som præger netop SDU.

af Vivian A. Voldgaard · magisterbladet@dm.dk foto: Jesper Voldgaard

Synlighed

“Rigtigt mange ting er gemt væk bag døre, og det gør den indvendige synlighed meget ringe. Men det er ikke meget, der skal til, for at ændre på det. En lille glasluge i et sæt døre som her vil ændre hele indtrykket”.

Helle Juul

Lys

“Solgårdene er dejlige og tilgængelige. Der er vinduer ud til dem fra mange lokaler, og de skaber nogle uformelle sammenhænge på universitetet. Du skal som studerende ikke beslutte dig til at opsøge en solgård – du kan bare gøre det, fordi der er så mange af dem. Det er nogle transparente rum, der samtidig er intimt indrettede”.

Helle Juul

Arkitekt Helle Juul, medindehaver af arkitektfirmaet Juul/Frost Arkitekter, er ikke på mission med løftet pegefinger, understreger hun. For selv om hun er medforfatter til en rapport, der ikke lægger skjul på de udfordringer, som universitetet står over for på grund af netop arkitekturen, har hun et svagt punkt for det rustne bygningsværk i de grønne omgivelser langt uden for Odenses bymidte.

“I min tid som ung arkitekt var netop det her byggeri et sted, man skulle se, og det er jo sindssygt flot. Efter byggeriets eget koncept er det lykkedes virkelig godt. Det er bygget i 1960’erne efter et rationelt strukturelt princip, som kendetegnede den

tid, så selv om tiden er en anden i dag, er Syddansk Universitet fantastisk tro mod den samtid, der herskede i netop 1960’erne. Men konditionerne har ændret sig, og det er den udfordring, byggeriet er oppe imod i dag”, konstaterer hun.

For Universitets- og Bygningsstyrelsen har hun og kollegaen Rikke Kirstine Larsen gennemført undersøgelsen “Fremtidens campusområder”. Ud over et statusbillede af Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Nørre Campus på Københavns Universitet rummer rapporten en gennemarbejdet analyse af blandt andre Lancaster University i England og Massachusetts Institute of Technology (MIT) i Boston. Besøgene i udlandet har kastet så meget inspiration af sig, at undersøgelsen også indeholder et idékatalog fra A til Å, som vores hjemmehørende universiteter kan plukke input fra.

“Hvis vi vil fremtidssikre de danske universiteter, så de studerende gennemfører deres uddannelser, er det en god idé at kigge på, hvilke tiltag der fungerer, ikke blot nationalt, men også ude omkring i verden. Det er vigtigt at få øjnene op for, hvilke foranstaltninger der kan kvalificere campusmiljøet på sigt, og tænke det ind i langtidsplanlægningen. Universiteterne herhjemme står i en hård konkurrencesituation, ikke

kun indbyrdes, men absolut også fra udlandet, så det er vigtigt at tænke på, hvordan den fysiske planlægning kan medvirke til en positiv udvikling”, fastslår Helle Juul.

En universitetshub, der virker

Af de tre universiteter, som har været under tegnestuens lup, fremhæver Helle Juul Aarhus Universitet som et sted, der er værd at skele til. Universitetet er en del af bybilledet – byen og de studerende mødes i de grønne områder omkring de karakteristiske gule murstensbygninger og skaber i samspil det liv, der passer til vores billede af et ægte campusområde. Men konkurrencen er ulige for universiteterne i eksempelvis Odense og Aalborg, fastslår hun. For mens Århus er vokset op omkring og med universitetet, er universiteterne i de to øvrige byer kommet til, lang tid efter at de respektive byer har slået rod.

“Odense Universitet ligger, hvor det gør, og det samme kan man sige om Aalborg Universitet. Deres placeringer kan og skal ikke sammenlignes med hverken Århus’ eller Københavns Universiteter. Derfor har vi udviklet et nyt begreb til afløsning for den amerikanske campus, der giver os en række faste associationer. Vi arbejder i stedet ud fra et begreb, som vi kalder Den Urbane

Den Urbane Universitetshub

Ordet hub er engelsk og betyder egentlig et hjulnav. Ordet bruges i overført betydning om et centrum eller center. En hub er fx betegnelsen for et luftfartsselskabs hovedlufthavn eller en anden lufthavn, hvor der foregår mange omstigninger.

Problemet med netop et universitet som Syddansk er, at hvis de studerende vælger at arbejde sent på campusområdet, er der ingen mulighed for at købe sig et aftensmåltid. Kantinen lukker klokken 17”.

Helle Juul, Juul/Frost Arkitekter

Universitetshub, som både samler og spreder universitetets aktiviteter”, forklarer hun.

Der indgår fire behovskategorier i Den Urbane Universitetshub: den bymæssige tilknytning, det sociale liv, de fysiske rammer samt læringsmæssige behov. Og her bør alle landets universiteter være med, mener hun:

“Det er vigtigt at lægge en helhedsorienteret og robust strategi for, hvordan man ønsker, at universiteterne skal udvikle sig, og i den sammenhæng mener vi, at de fire kategorier er altafgørende”.

Ifølge arkitekten rummer den

Syddansk Universitet – nu

I 1998 fusionerede Odense Universitet, Handelshøjskole Syd/Ingeniørhøjskolen Syd og Syddansk Universitetscenter og blev til Syddansk Universitet. Der er i dag filialer i Odense, Sønderborg, Esbjerg, Kolding, Slagelse og København.

I 2006 fusionerede Syddansk Universitet og Ingeniørhøjskolen Odense Teknikum og etablerede Det Tekniske Fakultet.

Syddansk Universitet har cirka 18.000 indskrevne studerende.

Odense Campus blev vedtaget i 1966 og tegnet af arkitekt Knud Holscher. Universitetet er ombygget og tilbygget i henholdsvis 1997 og 2001 af CUBO arkitekter.

Universitetet er kendetegnet ved den lange gang, Catwalken, der knytter hele universitetet sammen. Her ser og bliver man set, og de mange uformelle sofaarrangementer fremhæver det uformelle samvær, som også er en del af universitetsmiljøet.

Mens bygningsstrukturen skjuler den formelle læring i en lang række fælles auditorier bag lukkede døre, er der masser af bygningslommer med plads til den uformelle læring de studerende imellem. Den fælles brug af lokalerne får mange studerende til at savne et tilhørsforhold på universitetet både fagligt og socialt.

Odense Campus vender indad og appellerer fysisk set i ringe grad til den omkringliggende by, ligesom landskaberne omkring universitetet ikke udnyttes.

I det nytillbyggede ankomstområde, bytorvet, er tilknyttet conferenceområde og restaurant. 60 procent af faciliteterne bruges af universitetet selv, resten lejes ud.

Om aftenen bruges lokalerne på campus af folkeuniversitetet.

Der findes i Odense by en universitetsbar, der således tilgodeser sociale behov off-campus

Syddansk Universitet – i fremtiden

Intentionen er at udvide arealerne omkring campusområdet med et grønt oplevelses- og rekreationsbånd med universitetsviden som tema.

Dertil hører også en udvidet forskerpark og boliger i campusområdet.

Målet er, at det grønne bånd omkring campus skal gøre nytte til fordel for både universitetets brugere og byen omkring.

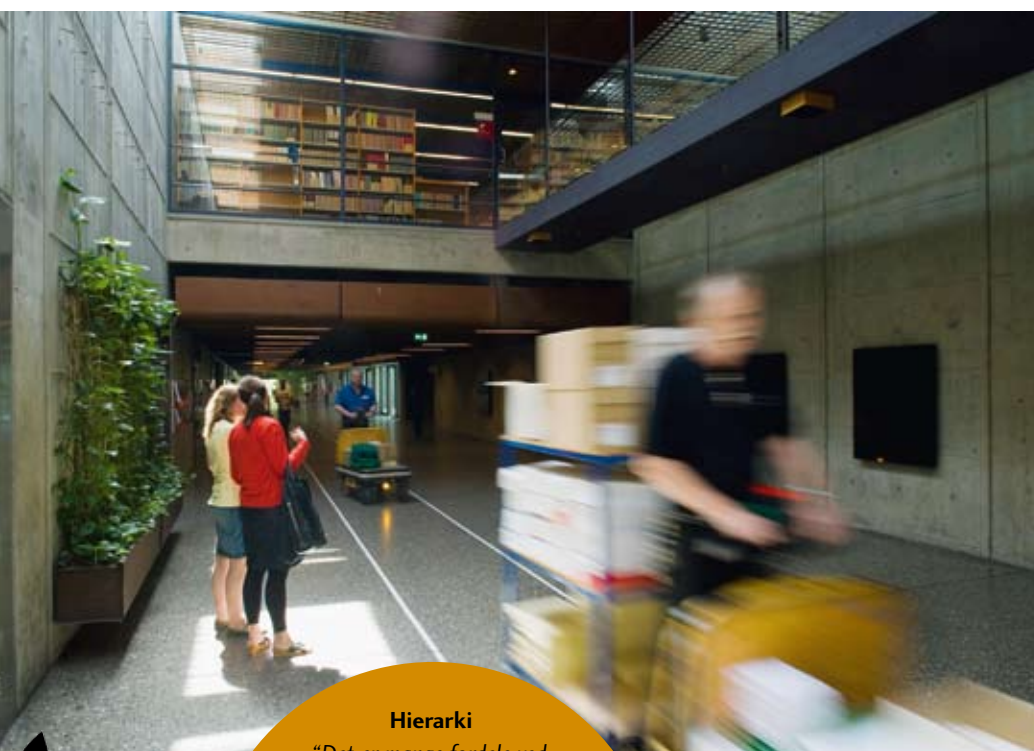
KILDE: "FREMTIDENS CAMPUSOMRÅDER" UDGIVET AF UNIVERSITETS- OG BYGNINGSSTYRELSEN

Karina Ramgaard, biologistuderende

Bedst: “Det er helt klart udendørsarealerne, hvor vi kan sidde mellem timerne. Der kan vi komme ud og få noget frisk luft, og generelt er det skønt, at universitetet ligger i et grønt område”.

Værst: “Biologi hører til i den fjerneste ende af universitetet, og lokalerne er virkelig dårlige. Jeg kan godt blive lidt irriteret over, at vores fag er så lavt prioriteret, at man ikke bruger penge på at investere i nogle ordentlige lokaler til os. Man føler ikke, man er ønsket, og at uddannelsen er vigtig, når vi sidder i sådan nogle slidte lokaliteter, som vi gør”.

Hierarki

“Det er mange fordele ved, at universitetet er så uhierarkisk opbygget, for alt er lige. Men der er også ulemper. Den lange, lange gang er uendelig og meget lavloftet. Rigtigt mange har svært ved at finde rundt, fordi der ikke er nogen pejlemærker, der indretningsmæssigt guider os på vej. Gangen giver den her tunge følelse af ensartethed, der bare bliver ved og ved”.

Helle Juul

Tilgængelighed

“Det er lavloftet. Det er uendeligt, og alting er pakket væk bag de lukkede døre. Udtrykket inviterer ikke til at føle sig velkommen”.

Helle Juul

gode strategi tætte bånd byerne og universiteterne imellem, for på den måde opstår det, vi i daglig tale kalder liv. “Skal man sikre liv, skal man sørge for, at de studerende ikke bare tager hjem og altså forlader universitetsområdet. Alle de ting, der skal til, før man kalder en by en by, skal være i universitetsområdet, og problemet med netop et universitet som Syddansk er, at hvis de studerende vælger at arbejde sent på

campusområdet, er der ingen mulighed for at købe sig et aftensmåltid. Kantinen lukker klokken 17, og kun de opstillede colaautomater tilbyder kalorier uden for normal arbejdstid. Der er altså ikke de udbud af faciliteter, som vi normalt finder i byen, og derfor er SDU's campusområde også på mange måder det, man kan kalde en monofunktionel studie- og forskningsmaskine”.

Ulige konkurrencevilkår

I Aalborg brander hele Aalborg by sig på at være en vidensbase på grund af netop universitetet. Institut for Arkitektur og Design er flyttet ind på en central og moderne havneplacering i byen, og det er stort set umuligt at køre igennem den nordjyske Limfjordsby uden at opdage, at universitetet er en del af identiteten. I Odense har universitetet sat elektroniske informationsstandere op ved indfaldsvejene til campusvejen, og i midtbyen findes en universitetscafé, så de studerende kan mødes off-campus. Det er gode og fornuftige tiltag, men ikke tiltag, der giver mere liv i det rustrede byggeri i udkanten af byen.

Det bytorv, der er skabt i forbindelse med tilbygningen af det nye indgangsparti på Syddansk Universitet, har til gengæld

Eivind S. Hatlehol, kiropraktik-studerende

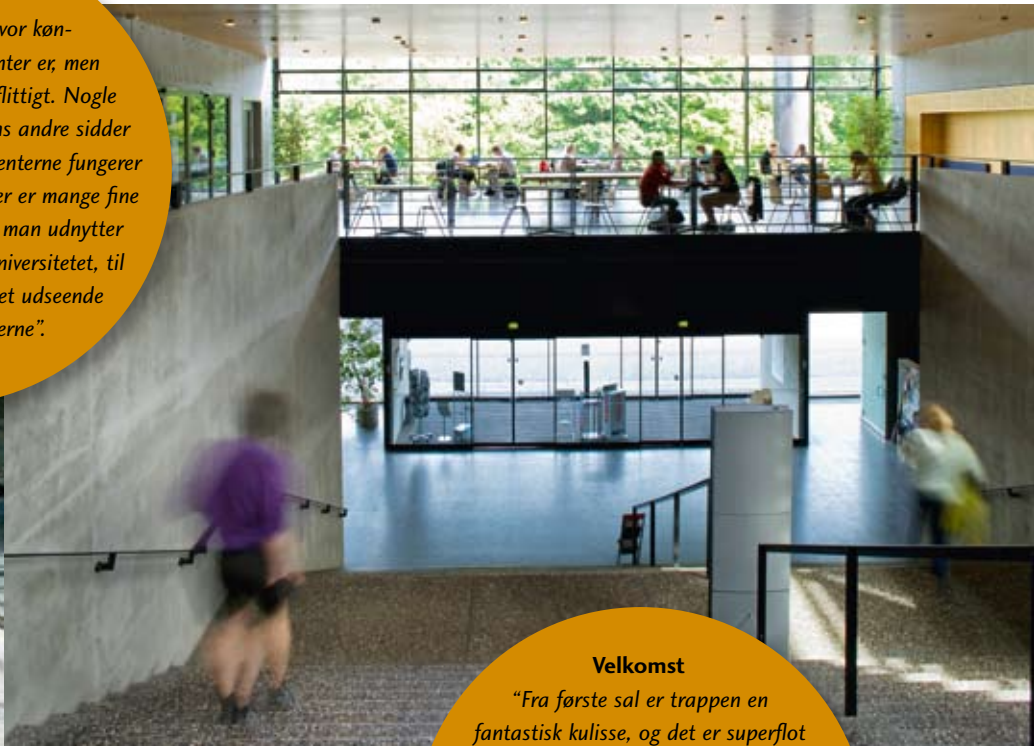
Bedst: “Biblioteket er et dejligt sted, fordi der er roligt, og man kan sidde og læse. Og så er kantinen god, fordi det er et socialt sted, hvor man kan sidde og slappe af og snakke om alt muligt”.

Værst: “Den lange gang er klart det værste. Du går og går flere kilometer om dagen. Jeg synes også, der mangler nogle butikker. Alting lukker tidligt her, og i eksamenstid er man nødt til at cykle til Bilka, hvis man har brug for noget. Jeg kommer fra Oslo, hvor vi på universitetet både har butikker og banker, der har længe åbent. Det savner jeg virkelig, for det er jo med til at skabe et rigtigt studentermiljø”.

Samvær

“Man kan diskutere, hvor kønne de blå sofaarrangementer er, men de studerende bruger dem flittigt. Nogle sidder og snakker i dem, mens andre sidder alene og læser. Sofaarrangementerne fungerer som sociale mødesteder, og der er mange fine lommer rundt omkring, hvor man udnytter den arkitektur, der præger universitetet, til uformelt ophold. Så uanset udseende fungerer sofa-grupperne”.

Helle Juul

Velkomst

“Fra første sal er trappen en fantastisk kulisse, og det er superflot med udsigt til det grønne udenfor. Det har virkelig gjort entreen til universitetet meget mere overskuelig: I gamle dage – i overensstemmelse med tidens ideologi om antihierarki – kunne man entrere alle vegne, hvilket resulterede i, at ingen vidste, hvor “hoveddøren” var. Det er der lavet gevaldigt om på nu”.

Helle Juul

Skal man sikre liv, skal man sørge for, at de studerende ikke bare tager hjem og altså forlader universitetsområdet”.

Helle Juul, Juul/Frost Arkitekter

Jakob Matthiesen, HA-studerende

Bedst: “Hele området er relativt afslappet. Der står de her små sofa-grupper, som inviterer til socialt samvær, og det kan jeg godt lide. Kantinen er indrettet med små caféborde, og det er lidt det samme. Det optimale er vel, at de studerende kan sidde og snakke socialt om alt mellem himmel og jord i nogle uforpligtende rammer, for det er jo det at snakke sammen, de fleste studerende savner i dagligdagen”.

Værst: “Den lange gang. Der er så langt fra den ene ende til den anden, at man tror, det er løgn. Og så er alting gemt bag en dør. Uanset om det er en trappe eller et toilet, man skal finde, så er det hele gemt væk bag ved en dør. Det virker ikke særligt indbydende”.

derfor er det ikke muligt at begynde at leje smålokaler ud til forskellige butikker. I udlandet er det universiteterne selv, der ejer mange af bygningerne, og derfor kan de selv bestemme, hvilke krav de vil stille til eksempelvis åbningstider og aktiviteter i bygningerne. De har på den måde langt bedre forudsætninger for at skabe rammer for det liv, de gerne vil have skal udfolde sig på campusområdet. De udenlandske universiteter stiller krav om, at der skal være åbent døgn rundt i sommerferien i stedet for lukket, som vi oplever på de danske universiteter. Og det gør altså en kæmpe forskel”, fastslår hun.

de parametre med, der skaber Den Urbane Universitetshub, vurderer Helle Juul. Og det er mere af den slags, hun anbefaler. Men i den sammenhæng står de danske universi-

teter over for endnu en udfordring, nemlig styreformen.

“Her i landet bor universiteterne til leje i bygninger, der er ejet af staten, og